

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illvstrivm Virorum Poemata

Cesarini, Virginio

Antverpiae, 1662

Alexandro VII. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-7990

*Carmine viuet adhuc, qualis Melioris alumnus
 Psittacus, & Teij fida columba senis.
 Qualis & exusto celebrata Ciconia nido
 In Batauis pullos morte secuta suos.
 Ut meruit, vos ergò rosâ Permesside Musæ
 Compositum molli condite funus humo:
 Et notum tumulo carmen superaddite: SI QVEM
 NON HODIE, CRAS, CRAS AVFERET ATRA
 DIES.*

ALEXANDRO VII.
 PONT. OPT. MAX.

Tertium Pontificatus annum feliciter
 auspicanti.

Læta dies redijt, qua te Rex ætheris alti,
 SANCTE PATER, magnum misit in imperium:
 Et terris dum pulsa lues, tibi tertius annus
 Illuxit faustis candidus auspicijs.
 Prima fames Latium, te principe, liquit, & Urbem
 Externis pavit frugibus alma Ceres.
 Iam nunc Adriacis classis tua iuncta carinis
 Hellepontiacæ claustra refringet aqua.
 Intereà sacras voti rea fundit ad aras
 Ingenuo tales pectore Roma preces:

FERDINANDI FVRSTENBERGII. 151

*De nostris, PATER ALME, tibi Deus augeat annos,
Si seruata tuo munere vita mea est.*

IN EIVSDEM EFFIGIEM

marmoream, opus Laurentij Bernini

Equitis & sculptoris egregij.

Spirat ALEXANDRI viuus de marmore vultus,
Nullus adhuc potuit quem simulare color.

*Par animo siquidem facies pigmenta recusat,
Et melius niueum marmor utrumq; refert.*

A D E V M D E M,

De ædibus Pontificijs ad Lacum Al-
banum tactis fulmine III. Id.

Octob. M. DC. LVII.

NE mirare manu Cyclopea tela rubenti
In tua, MAGNE PARENS, tecta vibrare
Iouem.

*Indignatur enim Latio, te Principe, demum
Aurea Saturni secla redire senis.*

DE BIBLIOTHECA VRBINATE,

ALEXANDRI VII. Pont. Max. liberalitate, Vaticanæ donatâ.

R Egifico quondam sumtu, studioq; parata
 Feltriadum celebris bibliotheca Ducum,
 Vaticana tuas, huc longè iussa venire

MAXIMI ALEXANDRI munere, acervat opes.
 Nobilior poterat nec muneris auctor haberi,
 Nec munus poni nobiliore loco.

IN CAROLI I. magnæ Britanniaë Regis,

An. M. DC. XLVIII. v. Id. Febr.

Londini capite plexi, necem.

C Erne lupæ geminos pendentes ubere natos:
 Romulus hic Romæ est conditor, ille Remus.
 Inde Caledoniæ præbentem colla securi

Indigno CAROLVM respice supplicio;
 Et genus acre lupos terræ dic deesse¹ Britannæ:
 Senior est ipsis terra Britannia lupis.

¹ In Angliâ lupi nulli, assiduis venationibus stirpitus excisi.
 Poët. lib. I.

FERDINANDI FVRSTENBERGII. 153

I N

BERNARDVM FVLGOSIVM,

Medicum & Poëtam malum.

C*vm tua, Fulgosi, tellus errata medentis
Celet, & aggestâ funera condat humo;
Que nunc tanta animum cepit dementia, luci
Ut mala committi carmina discupas?*

I N S. D. N. ALEXANDRI VII.

AVSPICATISSIMVM NATALEM,

Hendecasyllabi iam olim scripti.

I*ngens gloria purpure Latine,
Phæbi delictum, medulla Suade,
Sacrorum Cynosura certa vaturn,
Pauillum, magne FABI, graues labores*

Alti pectoris, arduæque Romæ

Fultum consilij remitte pondus,

Et nostris solito fauore Musis

Aspira facilem secundus auram,

Dum natalitias sacrare cantu

Idus Hendecasyllabi laborant.

Quos duros licet, ac parum politos

Leui pumice, dædalaq; limâ,

Ut blando tamen in sinu receptos

K 5

Illu

I N

Illâ fronte legas, precamur, illâ,
 Quâ Septem iuga, purpuramq; Romæ,
 Et curas Latij Patris serenas,
 Et nostri rapis ingenI calorem.

Vestris nunc opus est choris, venite
 Suaues Latitiæ, venite Plausus,
 Cantus, Gaudia, Gratia, Camæna.
 Festino Genium vocate ludo,
 Et fertis, & odoribus Sabæis;
 Et natalitijs adeste sacris
 Faustis ominibus, bonisq; verbis.
 Sollemnem Februarij reduxit
 Quinquagesima sexta bruma lucem:
 Natales FABII canamus Idus.
 Idus tot maris Indici lapillis
 Signandas, quot hiems creat pruinas,
 Quot ver purpureum per arua flores;
 Quot votis celebravit, & coronis
 Natalem Venusina Musa lucem
 Mæcenatis agens, Aprilis Idus;
 Quot votis cumulavit, & coronis
 Idus, Mercurij diem, vetustas
 Maio sidere, nobilesq; partu
 Octobres coluit Maronis Idus.

Ergo

FERDINANDI FVRSTENBERGII. 155

*Ergò cùm superas beatus infans
 Natus Chisiades, futurus Heros,
 Blando murmure personaret auras,
 Vagitus tener, ac rudes querela
 Commissa Zephyris, procùl remotas
 Parnassi geminis nouem Camænas
 Exciuere iugis, Claroq; Phæbum,
 Et Pandionis arcibus Mineruam.
 Illæ Pegaseos repentè fontes
 Liquerunt, & Hyanthias cauernas,
 Et Pindi virides tulere lauros,
 Et molles violas, rosaq; florem,
 Paruis munera delicata cunis.
 Princeps Calliope labella primùm
 Permulsit tribus osculis puelli,
 Et vatum simul entheos furores
 Afflauit, tenerosq; fronde crines
 Cinxit Daphnide, Bacchicisq; sertis,
 Nostris Orphea gratulata terris
 Dono Calituum nouo renatum.
 Hinc fati quoque conscie sorores
 Arrisere Dea, lyramq; Pean
 Donauit puero; puer iocosus
 Arreptas digito fides procaci*

Ergò

Prensauit,

Prensauit, fidium daturus omen,
 Vt quondam dedit Hercules tenellus
 Omen roboris anguibus peremtis.
 Tunc amplexa tenacibus lacertis
 Mellitum stupet undecumque Pallas
 Infantem, cerebrumq₃ mollicellum
 Implet numinis, ac suas oliuas
 Pacis premia subligat corymbis.
 Adsunt, & comitum trahunt cateruas,
 Linquentes Ciceronis auiterni
 Pictum veris honoribus sepulcrum,
 (Quo fixere domum) diserta Pitho,
 Facundus Lepor, aureumq₂ nodum,
 Segnes soluere Gratiae sodales,
 Iucundiq₂ Sales, & elegantes
 Doctarum facies Facetiarum.
 Quae postquam niueam ligustra nubem
 Fuderunt benevolentibus canistris,
 Et felicibus irrigata succis
 Sacri nectaris ora miscuerunt:
 Quales Cecropij Platonis olim,
 Quales gutture Pindari canoro,
 Quales Ambrosiis apes labellis,
 Matres ambrosiae leues crearunt:

Dilectis

*Dilectis etiam redux ab astris
 Virtus remige venit vsa cycno,
 Que faustos simul augurata soles,
 Et primo similes dies metallo
 Promisit puero, faces honesti
 Admouit, niuibusq; concolorem
 Puris moribus indidit nitorem.
 Quin & sidereus Pudor modesta
 Viuo murice temperauit ora,
 Et castos Amor innocens ocellos
 Accendit radijs ab axe raptis,
 Et Clementia nubibus remotis
 Frontem finxit amabilem videri.
 At custos animum fidelis omnem
 Munit Relligio timore Diuum;
 Et contra mala, liuidamq; sortem
 Constans egide Fortitudo pectus.*

*Tali Chisiacas honore cunas
 Dignatos Superum choros frequentum
 Actutum varie via reportant.
 Virtutes patrium petunt Olympum,
 Et qua se tennes leuant per auras,
 Aure deciduis pluunt ligustris,
 Narcissisq;, rosisq;, lilijsq;.*

Cyrrham

Cyrrham Pierides, Claron reuifit
 Musarum pater, Atticas Athenas
 Pallas, Suada suam diferta sedem.
 Gratantur redeuntibus Napææ,
 Occurrunt Dryades, leuesq; Fauni.
 Tellus luteolas benigna calthas
 Submittit, violasq; amaracosq;
 Mitescit positis furor procellis
 Tyrrheni maris: Africis fugatis,
 In regnum lepida Fauoniorum
 Succedunt animæ beatiorum,
 Et solæ dominantur axe toto.

Lætas intereâ virere ripas
 Vernis floribus, ac rosis caducis
 Spargi flumina, leniterq; motas
 Admiratus aquas tepere blandis
 Aurarum Zephyritidum susurris,
 Vmbro¹ & populeâ caput coronâ
 Vmbratum placidis leuauit undis.
 Quando suppositâ reclinis urnâ,
 Muscosum latus hinc & inde Nymphis
 Circumstantibus, Orciaq; & Aßâ,
 Et Mersâ, & Soro, & Arbiâ, & Malenâ,

Sordes

¹ Vmbro nobile Hetruriæ flumen, de quo Rutilius in Itinerario, & Plinius lib. 3 cap. 5.

Sordes abluit : ille mox iacentem
 Mento canitiem manu remulsit ,
 Et sic fatidico locutus ore est :
 Ergò pollicitam benigna fata
 Inuenere viam , sagax futuri
 Quæ Proteus mihi cæralus solebat
 Nostris pandere gratus hospes antris?
 Ergò iam genitus ² beatus infans ,
 Infans Chisiades , recens Hetruscæ
 Gentis delictum , decusq; Senæ
 Expectatus adest ? adest petitus ?
 Sic est : prodigio rigentis anni
 Venturæ manifesta signa sortis
 Soluunt ambiguam timore mentem.
 O felix nimis ! ô beata tellus !
 Nullis urbibus , & secunda nullis
 Tanto ciue futura Sena terris !
 Felix Chisiadum domus parentum !
 Summorum genitrix domus virorum !
 Quamuis imperio maris potentes
 Portus Herculeos , ³ Cosæ ruinis
 Vicinos Lepidi fugâ notatæ ;

Et

² Idibus Feb. an. 1599. Senis in Hetruriâ natus, parentibus Flauio Chisio & Laurâ Marsiliâ.

³ Petrus Bembo in Epistolis nomine Leonis X. Pont. Max. scriptis, lib. 7. epist. 21.

Et quondam moderata 4 Macereti

*Arces turrigeras, genus vetustum
Iactes nobilium Ranutiorum.*

Quamuis perpetuum decus nepotum,

Illustres animas, piosq; Ianos

Tusci nobile germen Iliceti;

Augustos celebres amore vatum,

Anselmos, Mariosq;, Flaviosq;

Armis conspicuos, togâ verendos:

Iactes & columen Iugis auitis,

Et Stellis iubar additum coruscis

Quercum robore s Iulio superbam,

Maiorem tibi comparabit vnus

Famam Chisades: & ille quondam

Inter semideos erit Latinos.

Postquam dulcibus expeditus vlnis

Matris Marsilia, solum paternum

Signabit pede iam timente falli,

Ingressus duce semitam fideli,

(Quam sudoribus improbis madentem

Virtutis

4 Maceretum oppidum ditionis Senensis, cuius quatuor abhinc sæcula dominus Anselinus Chisus Frederico Casari militavit: nunc præter ruinas & balnea salutifera nihil de eo reliqui fecit vetustas.

5 Iulius II. Pont. Max. Roboreæ gentis suæ insignibus Chisus donavit: ex quo tempore Quercum Montibus & Stellis adiecerunt.

*Virtutis labor Herculi sequendam
 Monstravit teneris adhuc in annis)
 Tentabit subito vireta⁶ Cyrrha,
 Et rupes Heliconias, & umbras
 Doctæ Phocidos, Atticosq⁷ lucos,
 Et sacros Academia recessus:
 Cùm lustris adoleuerit duobus,
 Vivax ingenij sagacis ardor
 Ætatem culicis Maroniani
 Ictu fulminis ocior trisulci,
 Vndâ fluminis ocior citati,
 Præuertet, memoriq⁷ digna cedro
 Vates carmina finget, & seueræ
 Maturus sapientiæ satelles
 Discet 7 Socraticas puellus artes.
 Multum Philyridæ datus magistro
 Pelides, & Olympicæ quadrigæ
 Debent plausibus, & citantis axem
 Aurigæ stimulis: at ille solo
 Natiui celer impetu caloris
 Fontes sponte suâ petet beatos
 Pulcrarum cupidus scientiarum.*

L

At

⁶ Domesticis vsus præceptoribus in Poësi & politoribus literis.
⁷ Duodécim annos natus, intra priuatos parietes Philosophicas
 theses defendit.

Virtutis

quatuor abhinc
 sari militauit:
 reliqui fecit

nibus Chifios
 s adiecerunt.

At mox Palladias valere⁸ curas
 Longis excubijs, & agra doctis
 Musarum studijs salus iubebit.
 Sic quæ diuitis India potentes
 Thesauros rapit, ac latus sinistrum
 Præbet continuis sali procellis,
 Ventorumq; minis, nec ulla vitæ
 Audax nauifragi pericla ponti,
 Tandem mergitur, aut fatiscit alnus
 Silvæ filia nobilis vetustæ;
 Securis nisi portubus potita
 Quassatum reparet quiete malum.
 Tum post otia latiore cursu
 Ipsos ausa volare præter Euros
 Ad nostras peregrina dona ripas
 Sospes deuehit ultimis ab oris.
 Quare viribus integer receptis,
 Sancto pectora concitatus æstro
 Viset limina⁹ consecrata magno
 Olim sidereæ Parentis ortu,
 Picenis ubi collibus resedit

Laureti

⁸ Proximè sequentibus duobus annis vacare cogitur à studijs, stomachi imbecillitate laborans: interea recolat Philosophiæ humaniorumque literarum disciplinas.

⁹ Decimo sexto ætatis anno voti reus Lauretanum iter suscepit.

*Laureti domus, Adriæ per undas
 Illuc vecta, pijs onus cateruis
 Cælestium subeuntibus Quiritum.
 Iam nunc impatiens latere, clausus
 Priuato lare, publicas palastras
 Stagira, ¹⁰ cathedrasq̄, porticusq̄,
 Et sacraria maximi Platonis
 Sublimis vigor ingeni requiret.
 Hic quicquid polus ambitu sereno,
 Et tellus gremio, Thetis profundo,
 Et natura sinu fouet capaci,
 Arguta rationis in staterâ
 Scrutatum penitus, magistra recti
 Augustis penetralibus clientem
 Admittet ¹¹ Themis, imperiq̄ formam
 Et decreta docebit æqua legum.
 Seu quæ Cecropiis Solon Athenis,
 Et Sparta rigidus tulit Lycurgus,
 Seu iustus Numa gentibus Latinis,
 Et bis sex tabule Decemuirorum:
 Seu quæ Romuleæ verendus Urbis*

L 2

Antistes

¹⁰ Viginti annos natus, & expleto studij quinquennio, Senis publicas Philosophiæ theses proponit & defendit.

¹¹ Vnum & viginti annos natus, publicas de iure ciuili theses tuetur.

Laureti

ir à studijs, sto-
sophiæ huma-

num iter sus-

Antistes dedit, inclytusq; Cæsar
Immensi dominator altus orbis.
Hinc desiderij ferente pennâ
Audaci altiùs Icari volatu
Pernicem rapiet sub astra mentem
Diuinæ Sophiæ ¹² sagax Aquinas,
Et velata fides, & alma celi
Maiestas superas recludet arces,
Et sese dabit, ac Deum videndum,
Et puram sine nube veritatem.
Tandem ¹³ promeritos virente crines
Serto triplicis impedire lauri
Certabunt Themis, & seuera Pallas,
Et de Numine differens supremo
Celestis sapientiæ facultas.
Sic donis ¹⁴ sibi debitis potitus
Magnarum nouus artium Senator
Augustum patriæ reget Lyceum.
Mox Senâ procùl impiger relictâ,
Qualis fulua Iouis Tonantis ales
Nido migrat, & experitur astris

Dignam

¹² Septem & viginti annos natus, de vniuersâ Theologiâ publicè Senis disputat.

¹³ Anno 1623. 6. Septembris Philosophiæ; 14. Septembris eodem anno Iurisprudentiæ; 1626. 6. Septembris Theologiæ Doctorem renuntiatus fuit summâ omnium approbatione.

¹⁴ Eodem anno 1626. trium facultatum Collegio adscribitur.

FERDINANDI FVRSTENBERGII. 165

Dignam testibus indolem parentis,
Antiqua cupiet theatra ¹⁵ Romæ,
Et mundi dominos videre colles.
O quæ gloria! quanta surget illic
Claro Chisiadae seges laborum!
Nobis tanta nefas canendo famæ
Incrementa sequi, vetante Proteo,
Quæ cautus monuit tacenda vates.
Et iam me soliti vocant labores,
Et vos, Naiades, citant liquores.

Hæc Nymphis pater elocutus Vmbro,
Tuscorum decus amnium, tumentis
Sese spumeus alueo recondit.

Tum leuo tonuit ter axe cæli
Fatis addere visus auspiciis
Dextram Iuppiter approbationem.

Quali murmure siderum frementium
Tuscus sæpè suam probavit artem
Dilectus superis Tages aruspex.

Nec præsagia posteris in annis
Veri certa fides Deum fefellit.

Dum nos grandibus æmulos poëtis
Musarum Iuuenilium labores

L 3

Miramur,

15 Anno 1626. 10. Decembris Romam venit.

Dignam
heologia publi-

Septembris co-
ecologiae Doct-

io adscribitur.

Miramur, Lyriciq; vatis auram,
 Et dignum tragico pedem cothurno.
 Seu primo cecinisse doctus ævo
 Pompei lacrymabilem peremti
 Fortunam, Pharij scelus Canopi
 Damnauit pius, ac truces Achilla
 Periuri furias, misertus æquam
 Ingentis generi labare causam,
 Quæ sit victa licet, Catone magna
 Et se vindice non tuetur vno.
 Seu iusti nimis impotens doloris
 Letum nobile, Martiamq; dextram
 Luxit Marsilij gemente plectro,
 Dum fortis cadit hostium ruentum
 Inter funera, prodigusq; vite
 Pulcro sanguine decolorat equor.
 Seu notum Canis æstuantis astro
 Trituræ genus & modos Hetruscæ
 Cantauit, Cererisq;serta lauro
 Vates nexuit, & siticulosam
 Æstatem Clarijs rigauit undis.
 O rus, ô nemus, ô beata Tempe!
 Villa, iugera dulcis ¹⁶ Ancarani,

Iucundis

¹⁶ Ancaranum Chistorum villa amœnissima non procùl ab vrbe
 Senarum, opportunus Musarum secessus, ybi admodum adolescens
 Pompeium Tragœdiam scripsit.

FERDINANDI FVRSTENBERGII. 167

Iucundis loca Tusculi viretis,
Vdo Tybure, Formijs amænis,
Et blandis magè delicata Baijs,
Vicine nimis inuidenda Senæ!

Vitavit quoties negotiosæ
Vrbis mænia, carminumq; fetus
Frondosus ibi Chisius sub umbris
Obstetricibus edidit Camænis!

At quis sufficiat referre plausus
Fame præmia, publicasq; laudes,
Quas docti tulit ingeni? paterno
Deserto lare, cum profectus omnem
Ignoto rapuit stupore Romam
Præsens Chisiades, & eloquente
Cantu plus vice simplici moratus
Oblitum Tiberim via prioris,
Alcides nouus aureis catenis
Tuscorum simul Ausonumq; Suadæ
Sacro murice nobilem Senatam,
Et subsellia traxit alta vatam,
Vocalis quibus Humor Hippocrenes
Largæ nomina fecit apta vena.
Idem Sulpitios, & Vlpianos,
Et Paullos imitatus, & Catones,

L 4

Cum

Iucundis

procul ab vrbe
um adolescens

Cùm responsa dedit, fori querelas
 Expertus tetricas, grauesq̄, causas
 Orauit, Latiae¹⁷ datus sacerdos
 Astræ, veterum patere legum
 Nodos difficiles, & inuolutos
 Laudauit Themis; & Rigor seuerus,
 Et Iuris comites Fides, & Equum,
 Et Fas, iudicis aut sui patroni
 Stiparunt latus; integramq̄, dextram
 Fugerunt auidi Cupido lucri,
 Turpes Insidiæ, malaq̄, Lites,
 Et Fraus, & faciles emi Fauores.

Sic postquam teneris adulta virtus
 Annis Chisiadæ dedit futuris
 Omen laudibus, arduisq̄, curis
 Prælusit grauium negotiorum
 Astræ studijs, & arte Phæbi,
 Turritum caput altiùs leuauit
 Septem collibus, & fauente nutu
 Letis plaudere visa Roma fatis,
 Nec mæstas Cremeræ tumentis undas,
 Nec Veios meminit dolens, & uno

Felices

17 Anno 1629. mense Ianuario, vtriusque, quam vocant,
 Signaturæ factus est Referendarius.

FERDINANDI FURSTENBERGII. 169

Felices FABIO vocavit Idus

Fatalem FABIIS 18 diem trecentis.

18 Idib. Feb. sex & trecenti ex Fabijs Veienti praelio inter-
emti. *Ouid. l. 11. Fast.*

AD GALLIAM,
DE MORTE
DIONYSII PETAVII
E SOCIETATE IESV,
Cùm Franciscus Barberinus S. R. E.
Cardinalis illi à Poëtis parentari
iuberet.

S I vacat, & nostras ciuilia bella Camænas
Audiri lituos inter & arma sinunt,
Accipe quæ vates cineri sacramus amico
Carmina, non vno Gallia pressa malo.
Scilicet in longum veniunt tibi tristia morem,
Teq; alia ex alijs fata vicesq; grauant.
Non satis in luctus fuerat, tua pignora, ciues
In te discordes exacuisse manus.
Et Parca fecere nefas, commune, sed atrox,
Cui natura nihil quo medeatur habet.

Felices

iam vocant,

L 5

Six-